

УДК [364.4+364.6]-058.862(477):355.48(470+571:477) "2014/..."(045)

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.1.13>

Юлія ПІДВАЛЬНА

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 28, м. Умань, Черкаська область, Україна

ORCID: 0000-0002-4972-4232

Бібліографічний опис статті: Підвальна, Ю. (2023). Соціальна робота та соціальна допомога сиротам в Україні в умовах війни. *Ввічливість. Humanitas*, 1, 92–97, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.1.13>

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА СИРОТАМ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Дана стаття присвячена проблемі соціальної роботи та соціальної допомоги сиротам в Україні в умовах війни. У контексті збільшення кількості дітей, які залишилися без батьківського піклування внаслідок конфлікту на сході України, автори розглядають проблему забезпечення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, соціальною підтримкою та допомогою.

У статті проаналізовано роль державних та громадських організацій у забезпеченні соціальної підтримки та допомоги дітям-сиротам в Україні. Описано проблему доступу до освіти, медичної допомоги та інших соціальних послуг для дітей-сиріт, а також звертають увагу на необхідність підтримки психологічного здоров'я таких дітей.

У статті також описано програми та проекти, що реалізуються в Україні для покращення становища дітей-сиріт, такі як соціальна адаптація, соціально-психологічна реабілітація та розвиток альтернативних форм догляду за дітьми.

Висвітлено, що соціальна робота та соціальна допомога сиротам в Україні є важливою проблемою, яка потребує координації зусиль держави та громадськості. Автори закликають до подальшого вдосконалення механізмів забезпечення дітей-сиріт соціальною підтримкою та допомогою в умовах війни.

Зазначено, що уряд України прийняв ряд заходів для забезпечення соціальної підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у тому числі збільшення розміру державних допомог та відкриття центрів допомоги дітям в складних життєвих обставинах. Однак, в статті наголошується на тому, що необхідно проводити системну роботу з попередження причин, що призводять до того, що діти стають сиротами. Наприклад, це може бути робота з батьками, щоб допомогти їм зберегти опіку над дітьми, або надання соціальних послуг, які допоможуть сім'ям у вирішенні проблем.

Отже, стаття розглядає проблему соціальної роботи та соціальної допомоги сиротам в Україні в умовах війни, а також надає інформацію про заходи, які приймаються для покращення становища дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Наприкінці, важливо наголосити на тому, що проблема сирітства в Україні в умовах війни потребує великої уваги та зусиль від усіх сторін. Необхідно забезпечувати дітям-сиротам належні умови для життя, навчання та розвитку, а також допомагати їм у реінтеграції. Багато з цих дітей пережили травми та стреси, які можуть вплинути на їхнє майбутнє життя. Тому потрібно розробити спеціальні програми психологічної підтримки та реабілітації для дітей-сиріт, які пережили війну.

Ключові слова: діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, сирітство, війна, соціальна робота, соціальна допомога.

Yuliia PIDVALNA

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Social Pedagogy and Social Work Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, 2 Sadova str., Uman, Ukraine, 20300

ORCID: 0000-0002-4972-4232

To cite this article: Pidvalna, Yu. (2023). Sotsialna robota ta sotsialna dopomoha syrotam v Ukraini v umovakh viiny [Social work and social support for orphans in Ukraine during times of war]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 1, 92–97, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.1.13>

SOCIAL WORK AND SOCIAL SUPPORT FOR ORPHANS IN UKRAINE DURING TIMES OF WAR

This article is dedicated to the issue of social work and social assistance for orphans in Ukraine in the context of war. With the increasing number of children left without parental care due to the conflict in eastern Ukraine, the authors address the issue of providing social support and assistance to orphaned and deprived children.

The article analyzes the role of state and civil society organizations in providing social support and assistance to orphans in Ukraine. It describes the problem of access to education, medical care, and other social services for orphans, as well as highlights the need for psychological support for such children.

The article also describes programs and projects being implemented in Ukraine to improve the situation of orphans, such as social adaptation, social-psychological rehabilitation, and the development of alternative forms of childcare. It is emphasized that social work and social assistance to orphans in Ukraine is an important issue that requires coordination between the efforts of the state and civil society. The authors call for further improvement of mechanisms for providing social support and assistance to orphans in the conditions of war.

It has been noted that the government of Ukraine has taken a number of measures to provide social support for orphans and children deprived of parental care, including increasing the amount of state aid and opening centers to assist children in difficult life circumstances. However, the article emphasizes the need for systematic work to prevent the causes that lead to children becoming orphans. For example, this could involve working with parents to help them maintain custody of their children, or providing social services that help families solve problems.

Therefore, the article examines the problem of social work and social assistance for orphans in Ukraine in the context of war, and provides information about measures being taken to improve the situation of orphans and children deprived of parental care. Finally, it is important to emphasize that the problem of orphans in Ukraine in the context of war requires great attention and efforts from all sides. It is necessary to provide orphans with proper conditions for living, learning, and development, as well as to help them reintegrate. Many of these children have experienced trauma and stress that can affect their future lives. Therefore, it is necessary to develop special programs of psychological support and rehabilitation for orphans who have experienced war.

Key words: orphans, children deprived of parental care, orphanhood, war, social work, social assistance.

Актуальність проблеми. Проблема соціальної роботи та соціальної допомоги сиротам в Україні в умовах війни є дуже актуальною через низку обставин, що відбуваються в країні.

Однією з основних проблем є недостатня увага до потреб сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в умовах війни. Ці діти потребують не тільки фінансової підтримки, але й психологічної допомоги, соціальної, медичної та освіти. Багато з них стикаються з травмами та посттравматичними стресовими розладами, що потребують професійної допомоги.

Крім того, існує проблема доступності соціальної допомоги для сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Для отримання допомоги вони часто змушені проходити складні процедури та довго чекати на рішення владних органів.

Однак, необхідність вирішення цієї проблеми залишається нагальною. Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, є майбутнім України, тому необхідно забезпечити їм необхідну підтримку та допомогу, щоб вони мали можливість розвиватися та реалізувати свій потенціал.

Таким чином, соціальна робота та соціальна допомога сиротам в Україні в умовах

війни є актуальною проблемою, на вирішення якої потрібно звернути увагу уряду, громадських організацій, волонтерів та всіх громадян України. Тільки спільними зусиллями можна забезпечити дітям, які опинилися у складній життєвій ситуації, необхідну підтримку та допомогу.

Одним з головних викликів, що стоять перед соціальною роботою та соціальною допомогою сиротам в Україні в умовах війни, є забезпечення їм необхідної матеріальної та психологічної підтримки. Війна, безумовно, має великий негативний вплив на життя дітей, які вже знаходяться у складних життєвих обставинах.

Однією з проблем є забезпечення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, достатнім житлом, харчуванням, медичною допомогою та необхідними речами. Також, необхідна психологічна підтримка для тих, хто втратив рідних людей, та реабілітаційні програми для дітей, які потрапили у зону бойових дій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення проблеми соціального сирітства в Україні відображенні у педагогічних, соціальних, психологічних та юридичних працях, які стосуються: визначення таких термінів, як безпритульні, діти вулиці, бездоглядні, бездо-

мні, діти, позбавлені батьківського піклування, сироти, соціальні сироти (О. Панов, Є. Холостова, С. Толстоухова, І. Пінчук). Питаннями соціального захисту дітей-сиріт у контексті війни на сході України займаються В. Сухомлин, І. Лукашук, М. Шевчук.

Як важливу соціальну підтримку дітей-сиріт в умовах війни досліджують О. Харченко, В. Трегубов, О. Ребрик.

Сирітство поділяють на два види: біологічне та соціальне. Біологічне – це коли дитина втрачає внаслідок смерті двох батьків. Соціальне – коли дитина набуває статусу сироти при живих батьках. В деяких дослідженнях зазначається, що соціальне сирітство – це стан коли дитина, що знаходиться в сім'ї, не отримує гідного виховання, освіти та емоційної підтримки та опіки від рідних батьків. Або, що це група дітей при живих батьках, які в силу економічних, морально-психологічних чи соціальних причин були покинуті рідними батьками. Українські дослідники, такі як С. Аксьонова, Я. Брич, Л. Волинець, Т. Желюк, А. Зінченко, І. Пеша, І. Пінчук, О. Міхеєва, А. Капська та ряд інших, вважають, що – «соціальне сирітство» є соціальним явищем, зумовленим ухилянням або відстороненням батьків від виконання батьківських обов'язків що до їх дитини, тобто відбувається деформація батьківської поведінки. При цьому, відповідальність за це явище несе суспільство, яке не забезпечило правильних соціально-матеріальних умов, які б дозволили гідно виконувати батькам їх ролі.

Мета дослідження. Метою цієї статті є розгляд питання соціальної роботи та соціальної допомоги сиротам в Україні в умовах війни. Саме тому потрібно дослідити сучасний стан соціального захисту сиріт в Україні, а також проаналізувати основні проблеми та виклики, з якими стикаються організації, що займаються соціальною роботою з сиротами в умовах війни. Стаття має на меті виявлення причин та наслідків сирітства, опис можливих методів допомоги та підтримки сиріт в Україні в умовах війни. Важливим є дослідження впливу війни на розвиток сирітства в Україні, а також висвітлення проблем, які стикаються діти, які втратили своїх батьків чи близьких родичів внаслідок конфлікту.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Україна стала свідком серйозної ескалації конфлікту на сході країни в 2014 році, коли було

оголошено про створення так званої «ДНР» та «ЛНР». Це призвело до війни, яка триває до цього дня. У результаті конфлікту тисячі людей загинули, мільйони були вимушені покинути свої домівки, а багато дітей залишилися без батьків та дорослих родичів. Вони залишилися сиротами і потребують допомоги і підтримки, яку може надати соціальна робота та соціальна допомога.

Соціальна робота – це процес планування, координації, реалізації та оцінки діяльності з метою забезпечення благополуччя та підтримки соціально вразливих груп населення. Умови війни та наслідки конфлікту мають значний вплив на функціонування сімей та дітей в Україні. Спеціалісти соціальної роботи повинні мати знання та навички, щоб виявити та забезпечити необхідну допомогу сиротам та їх сім'ям (Брич, Миколюк, 2019).

Соціальна допомога – це підтримка, яку держава, громадські організації та волонтери надають людям, які потребують допомоги. Соціальна допомога для сиріт в умовах війни може бути надана в різних формах, залежно від потреб дитини.

Сирітство в Україні стало однією з найбільш гострих проблем, яку необхідно вирішувати негайно. За даними ООН, більше 200 тисяч дітей в Україні потребують допомоги через війну. Багато з них залишилися без батьків або інших дорослих родичів, які забрали їх з собою, щоб захистити від війни. Інші діти втратили своїх батьків унаслідок війни, хвороби або аварій. Більшість з них знаходяться в сирітських будинках або під опікою соціальних служб.

Сироти – це діти, які втратили одного або обох батьків або батьки не можуть забезпечити їх піклування та догляд через різні обставини.

Соціальні сироти – це діти, які мають одного або обох батьків, але знаходяться в складних соціальних умовах, включаючи відсутність піклування та догляду, насильство в сім'ї, залучення до шкідливих звичок, вуличний спосіб життя тощо. Такі діти можуть потребувати допомоги та підтримки з боку соціальних служб та організацій, що займаються допомогою дітям в складних життєвих ситуаціях.

У законодавчій базі України також наявні визначення цієї категорії дітей. А саме, згідно з Законом України «Про охорону дитинства», діти, позбавлені батьківського піклування, –

це діти, які залишилися без піклування батьків у зв'язку з позбавленням їх батьківських прав, відібранням у батьків без позбавлення батьківських прав, визнанням батьків безвісно відсутніми або недієздатними, оголошенням їх померлими, відбуванням покарання в місцях позбавлення волі та перебуванням їх під вартою на час слідства, розшуком їх органами внутрішніх справ, пов'язаним з ухиленням від сплати аліментів та відсутністю відомостей про їх місцезнаходження, тривалою хворобою батьків, яка перешкоджає їм виконувати свої батьківські обов'язки, а також діти, розлучені із сім'єю, підкинуті діти, діти, батьки яких невідомі, діти, від яких відмовились батьки, та безпритульні діти (Закон України «Про охорону дитинства», 2001).

Сирітство в умовах війни супроводжується численними проблемами. Діти, які залишилися без батьків, часто стають жертвами насильства, експлуатації та зловживання. Вони потребують підтримки та захисту з боку держави та інших зацікавлених сторін. Однією з проблем є недостатній доступ до освіти. Багато дітей, які живуть в сирітських будинках або опікуються соціальними службами, не мають можливості отримати якісну освіту. Вони можуть бути відчуженими від суспільства та не мати рівних можливостей в майбутньому через обмежені можливості освіти. Це може призвести до збільшення соціальної вразливості та відчуження цих дітей від суспільства.

Також, сиротам потрібна підтримка у відновленні психологічного здоров'я. Вони пережили стресові та травматичні ситуації, які можуть вплинути на їх подальший розвиток та життєву траєкторію. Тому необхідно надавати їм доступ до психологічної підтримки та консультування, яке може допомогти їм зіткнутися зі своїми емоціями та стати більш стійкими до стресу (Брич, Миколок, 2019).

Для вирішення проблеми сирітства в Україні в умовах війни, необхідно вжити низку заходів. Відповідні державні органи та міжнародні організації можуть співпрацювати, щоб забезпечити доступ до якісної освіти та психологічної підтримки для сиріт. Також можна залучити волонтерів та громадські організації для підтримки та допомоги сиротам.

Насамперед, необхідно забезпечити соціальні та правові гарантії для сиріт. Важливо

створити умови для їх нормального розвитку та інтеграції в суспільство. Для цього можна забезпечити доступ до якісної освіти, медичних та соціальних послуг, а також створити можливості для зайнятості та самостійного життя у майбутньому. Усі зацікавлені сторони повинні працювати разом, щоб забезпечити безпеку та добробут сиріт в Україні.

Одним зі способів вирішення проблеми сирітства в Україні є забезпечення дітей якісною освітою та медичною допомогою. Для цього потрібно забезпечити достатній фінансовий ресурс на забезпечення дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах. Держава повинна розробити та реалізувати комплексну програму з підтримки сиріт, яка включатиме в себе такі елементи, як розвиток освіти та медичної допомоги, підтримка у працевлаштуванні, соціальна та психологічна підтримка (Брутман, 1994).

Також важливим є забезпечення безпеки та захисту дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах. Для цього потрібно забезпечити розвиток соціальної інфраструктури та соціальної безпеки, а також вдосконалити законодавство з питань захисту дітей.

Крім того, важливо підтримувати дітей-сиріт в їхній пізнавальній та професійній розвиток. Для цього можуть бути проведені спеціальні курси та тренінги, які допоможуть дітям зрозуміти свої таланти та захоплення, а також вибрати професію, яка їм підходить (Брутман, 1994).

Ще однією проблемою, яку можна відзначити, є психологічні проблеми, з якими стикаються діти-сироти в умовах війни. Вони часто переживають травматичні події, що може призвести до появи посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Також вони можуть відчувати відчуженість, відчуття небезпеки та нестабільності в житті, що може призвести до депресії та інших психічних проблем.

Також важливо підтримувати програми соціальної адаптації для дітей-сиріт. Ці програми можуть включати психологічну підтримку, тренінги з соціальних навичок, підготовку до самостійного життя та працевлаштування. Це допоможе зберегти дітей-сиріт в системі після закінчення їхнього перебування в дитячих будинках.

Крім того, необхідно підтримувати соціальні служби, які займаються опікою над

дітьми-сиротами. Це може включати фінансову підтримку, надання матеріальної допомоги, яка допоможе поліпшити умови життя дітей, та підтримку персоналу, який працює з дітьми-сиротами.

Нарешті, важливо надавати підтримку дітям, які залишилися без батьків у зоні конфлікту. Це може включати надання фінансової допомоги для отримання якісної медичної допомоги, реабілітації та психологічної підтримки.

Для розв'язання проблеми сирітства в умовах війни в Україні потрібно вжити комплексу заходів на рівні держави, громадських організацій та міжнародних організацій. Ось деякі можливі шляхи розв'язання проблеми:

1. Забезпечення соціального захисту сиріт та дітей, які втратили батьків через війну. Для цього потрібно створити ефективні механізми, які забезпечують доступ до необхідних ресурсів, включаючи житло, медичну допомогу, освіту та підтримку соціальних служб.

2. Розвиток соціальних послуг та підтримки для дітей-сиріт. Потрібно забезпечити доступ до якісної освіти та забезпечення підтримки для інтеграції дітей-сиріт у суспільство. Також можливими варіантами є залучення до різноманітних соціальних проектів, спрямованих на розвиток та самореалізацію дітей-сиріт.

3. Забезпечення психологічної допомоги. Війна може залишити дітей з травмами, страхами та депресією. Для розв'язання цього потрібно створити ефективні механізми психологічної допомоги.

Однією з можливих рішень є залучення більшої кількості волонтерів та громадських організацій для надання допомоги сиротам та дітям, які потребують соціальної підтримки. Такі організації можуть надавати різноманітну допомогу, включаючи матеріальну та моральну підтримку, освітні та розважальні програми, психологічну підтримку та інше (Про затвердження Положення про прийомну сім'ю, 2002).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, проблема сирітства в Україні потребує негайного вирішення. Держава повинна зробити більше, щоб забезпечити дітям-сиротам належні умови для життя та навчання. Це може включати покращення доступу до якісної освіти та медичної допомоги.

Україна повинна вжити негайних заходів для розв'язання проблеми сирітства в умовах війни. Для цього потрібно забезпечити доступ до якісних медичних та соціальних послуг, включаючи психологічну підтримку та підготовку до самостійного життя. Крім того, важливо забезпечити захист дітей-сиріт від насильства, експлуатації та зловживання. Здійснення цих заходів може допомогти зменшити відчуття безнадії та забезпечити майбутнє для тисяч дітей, які постраждали від війни в Україні.

Також можна розглянути можливість розширення програми державної підтримки для сиріт та дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах. Це може включати фінансову допомогу.

Окрім того, важливо забезпечити дітям, які залишилися без батьків, можливість мати постійний контакт з родичами, які їх забрали з собою в інші регіони України або за кордон. Для цього можна використовувати технології, такі як відеозв'язок, щоб зменшити відчуття роз'єднаності та покращити психологічний стан дітей.

Крім того, потрібно забезпечити підтримку дітям-сиротам у процесі підготовки до самостійного життя. Це може включати навчання навичкам, таким як кулінарія, фінансове планування, пошук роботи та житла. Така підготовка допоможе дітям-сиротам знайти стійку роботу та навчитися управляти своїми фінансами, що дозволить їм самостійно вести своє життя після виходу з сирітського будинку або опіки соціальних служб.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Артюшкіна Л.М., Полянничко А.О. Сирітство в Україні як соціально-педагогічна проблема (соціально-правовий аспект) : монографія. Суми : Сум ДПУ, 2002. 268 с.
2. Брутман В. Н. Причини соціального сирітства. Соціальна робота. 1994. №5. С. 11-12
3. Брич В. Я., Миколюк С. М., Соціальний захист сиріт в Україні: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 200 с.
4. Закон України «Про охорону дитинства». ВВР, 2001, № 30, 142 с. http://school57.edu.kh.ua/Files/downloads/Про%20охорону%20дитинства%20_%20від%2026.04.pdf

5. Коваленко О. О. Соціальне сирітство як соціокультурний феномен : дис. ... кан. соціол. наук : 22.00.03 / Олена Олександрівна Коваленко. К., 2006. 212 с
6. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Майже 93% дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, влаштовані до сімейних форм виховання. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/20608.html>
8. Майже два мільйони родин з дітьми охоплені соціальною допомогою, спрямованою на захист прав дітей. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/21881.html>
9. Мордань О. О. Державна політика щодо соціального захисту дітей, які залишилися без піклування батьків: дисертація. на здобуття наук. ступеня кандидат. наук з державного. управління.: спец. 25.00.02 «Механізми державного управління». К., 2015. 234 с
10. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини. Постанова Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. No 866. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF#Text>
11. Про затвердження Положення про прийомну сім'ю. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2002 р. No 565. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-2002-%D0%BF#Text>

REFERENCES:

1. Artiushkina, L. M. & Polianychko, A.O. (2002). Syritstvo v Ukraini yak sotsialno-pedahohichna problema (sotsialno-pravovyi aspekt) [Orphanage in Ukraine as a socio-pedagogical problem (social and legal aspects)]. Sumy: Sum DPU [in Ukrainian].
2. Brutman, V.N. (1994) Prychyny sotsialnoho syritstva [The causes of child abandonment]. Sotsialna robota – The Social Work, 5, 11-12 [in Ukrainian].
3. Brych V. Ya., Mykoliuk S. M (2019) Sotsialnyi zakhyst syrit v Ukraini [Social protection of orphans in Ukraine] Ternopil: TNEU [in Ukrainian].
4. Zakon Ukrainy «Pro okhoronu dytynstva» [Law of Ukraine "On the protection of children"] Retrieved from http://school57.edu.kh.ua/Files/downloads/Про%20охорону%20дитинства%20_%20від%2026.04.pdf [in Ukrainian].
5. Kovalenko, O.O. (2006). Sotsialne syritstvo iak sotsiokulturnyi fenomen [Social orphanage as a sociocultural phenomenon]. Candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].
6. Konstytutsiia Ukrainy vid 28 chervnia 1996 roku [The Constitution of Ukraine dated June 28, 1996]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
7. Maizhe 93% ditei-syrit i ditei, pozbavlenykh batkivskoho pikluvannia, vlashtovani do simeinykh form vykhovannia [Almost 93% of orphans and children deprived of parental care are placed in family forms of education]. Retrieved from <https://www.msp.gov.ua/news/20608.html> [in Ukrainian].
8. Maizhe dva miliony rodyn z ditmy okhopleni sotsialnoiu dopomohoiu, spriamovanoi na zakhyst prav ditei [Almost two million families with children are covered by social assistance aimed at protecting children's rights]. Retrieved from <https://www.msp.gov.ua/news/21881.html> [in Ukrainian].
9. Mordan O. O.(2015) Derzhavna polityka shchodo sotsialnoho zakhystu ditei, yaki zalyshylysia bez pikluvannia batkiv [Sovereign policy for the social protection of children, as they were deprived of their fathers without pikluvannya] kandydat. nauk z derzhavnoho. Upravlinnia Kyiv [in Ukrainian].
10. Pytannia diialnosti orhaniv opiky ta pikluvannia, poviazanoi iz zakhystom prav dytyny. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 veresnia 2008 r. No 866 [Issues of activities of guardianship and guardianship related to the protection of children's rights. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 24, 2008 No. 866]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF#Text> [in Ukrainian]
11. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dytiachyi budynok simeinoho typu. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26 kvitnia 2002 r. No 564 [On the approval of the Regulation on a family-type orphanage. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 26, 2002 No. 564]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2002-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].